

การศึกษาระบาดวิทยาของโรคพิษสุนัขบ้าในพื้นที่จังหวัดสงขลา

โดย นายสัตวแพทย์อรุณ ชุมแก้ว 1

นายสัตวแพทย์กิตติศักดิ์ ชัยสวัสดิ์ 2

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระบาดวิทยาของโรคพิษสุนัขบ้าในพื้นที่จังหวัดสงขลาซึ่งใช้ความรู้ทางด้านระบาดวิทยาเชิงพรรณนา(descriptive epidemiology) ศึกษาการกระจายของโรค ความถี่ ตัวแปรหรือปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเกิดโรค โดยนำข้อมูลผลการตรวจหาเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าจากสมองสัตว์ที่ส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการของสำนักสัตวศาสตร์สัตว์และสุขอนามัยที่ 9 ตั้งแต่ปี 2549 – 2553 มาบันทึกลงในตารางของโปรแกรม Microsoft Excel และนำข้อมูลของตัวแปรต่างๆมาคำนวณโดยใช้รายงาน pivot table และ pivot chart ในแถบเมนูข้อมูล นำค่าที่นับได้ไปคำนวณเป็นร้อยละและแสดงผลในรูปของแผนภูมิแท่ง แผนภูมิวงกลมหรือฮิสโทแกรม ผลการศึกษาพบว่า ตัวอย่างที่ส่งตรวจหาเชื้อโรคพิษสุนัขบ้า ตั้งแต่ ปี 2549 - 2553 จำนวน 254 ตัวอย่าง มีจำนวนหัวสัตว์ที่พบเชื้อ 105 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 41.34 แสดงว่า จังหวัดสงขลามีความชุกของโรคพิษสุนัขบ้าสูง ความถี่ของการพบเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าในสมองสัตว์พบได้ตลอดทั้งปี และหัวสัตว์ที่พบเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าพบเกือบทุกอำเภอของจังหวัด ดังนั้นโรคพิษสุนัขบ้าจึงเป็นโรคประจำถิ่น(endemic) โดยชนิดสัตว์ที่พบเชื้อมากที่สุด คือ สุนัข รองลงมา คือ โค พบเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์ที่มีเจ้าของมากกว่าสัตว์ที่ไม่มีเจ้าของและพบในสุนัขตัวผู้มากกว่าสุนัขตัวเมีย นอกจากนี้สุนัขที่พบเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าส่วนใหญ่เป็นสัตว์ที่ไม่เคยทำวัคซีนมาก่อน ไม่ทราบประวัติการฉีดวัคซีน และเป็นสุนัขที่อายุมากกว่า 1 ปี ขึ้นไป

คำสำคัญ : การศึกษาระบาดวิทยา โรคพิษสุนัขบ้า จังหวัดสงขลา

เลขทะเบียนวิชาการ : 54 (2) – 0116 (9) - 100

1 สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสงขลา อ.เมือง จ.สงขลา

2 สำนักสัตวศาสตร์สัตว์และสุขอนามัยที่ 9 อ.เมือง จ.สงขลา

Abstract

The objective of this study was to study descriptive epidemiology of rabies in Songkhla province. To study distribution, frequency, variable and factor that related with rabies. Methodology were collected data of rabies diagnosis from rabies laboratory, Animal Health & Sanitary Bureau Regional 9. Data were recorded to Microsoft Excel program and calculated with pivot table and pivot chart in data menu. Counted data were calculated to percentage and presented with bar chart, pie chart and histogram. The study found that samples for rabies diagnosis during 2006 -2010 were positive 105 out of 254 (41.34 %) to represent Songkhla province had high prevalence of rabies. Frequency of rabies could found year round and almost of district that concluded rabies was endemic disease. Most animals that positive with rabies was dogs and followed with cattle. Rabies positive sample found in owner animals more than stray dogs and found in male dogs more than female. In addition to most of rabies positive sample were non-vaccinated dog, non-rabies vaccination history and age more than one year.

Keywords : Descriptive epidemiological study rabies Songkhla province

---

Registered No. : 54 (2) – 0116 (9) - 100

1 Songkhla Livestock Provincial Office Muang District Songkhla Province.

2 Animal Health & Sanitary Bureau Regional 9 Muang District Songkhla Province.